

INTERPELLATION – Våld i nära relationer.

Till företagshälsovårdens ordförande Kristina Sjöström (V).

Eftersom våld i nära relation och företrädesvis mäns våld mot kvinnor är dyrt för både den utsatte, arbetsgivaren och samhället anser jag att det ligger i varje arbetsgivares intresse att uppmärksamma och erbjuda tidiga insatser kring detta. Kostnaderna för hedersrelaterat våld kommer troligen dessutom att öka vid nästa mätning då socialtjänsten ser en kraftig uppgång av ärenden efter 2015.

Av de yrken där kvinnor är i majoritet av de anställda så återfinns fler än hälften hos företagshälsovårdens ägare, kommuner och regionen.

Idag finns inga standardiserade frågor eller annan screening som företagshälsovården använder sig av för att upptäcka hedersvåld eller annat våld i nära relation. Skulle det trots detta uppkomma kännedom om hedersvåld eller annat våld i nära relation uppger företagshälsovården (förvaltningschefen) att de hänvisar den drabbade till primärvården.

För en kvinna som lever under förtryck och våld är det inte ovanligt att den enda godkända aktiviteten, utanför hemmet, är arbetet. Att då hänvisa till primärvården är att neka kvinnan all möjlighet till hjälp.

Denna fråga har vid två olika nämndsammanträden varit uppe för debatt men jag upplever intresset som mycket svalt från både nämndsordförande och förvaltningschef.

Därför ställer jag följande frågor till Företagshälsovårdens ordförande:

1. Vems ansvar anser nämndsordförande det är att hitta och hjälpa dessa utsatta kvinnor?
2. Hur ser nämndsordförande på företagshälsovårdens roll i det arbetet?

Therése Hammarberg (M)

Gävle 2020-01-15

Patrik Stenvard (M)

Bilaga/ Bakgrundsfakta interpellation (M) – Företagshälsovården

Våldets kostnader

Mäns våld mot kvinnor är inte enbart ett allvarligt hot mot kvinnors säkerhet och rättigheter. Det innebär dessutom stora ekonomiska kostnader för samhället, individen och framtida generationer.

Socialstyrelsen uppskattade i en rapport från 2006 att mäns våld mot kvinnor i nära relationer kostar samhället runt tre miljarder kronor varje år. Siffran stiger med det dubbla eller mer om mäns övriga våld mot kvinnor som olaga hot, stalkning och våldtäkt av en okänd gärningsman inkluderas.

["Kostnader för våld mot kvinnor. En samhällsekonomisk analys"](#) (2006)

Direkta kostnader

Framför allt är det rättsväsendet som bär våldets direkta kostnader. Socialstyrelsen beräknar i sin rapport att det handlar om strax över en miljard kronor per år.

Uppskattningen av sjukvårdens kostnader är förhållandevis låg, mellan 21 och 38 miljoner kronor per år. En orsak till att kostnaderna är svåra att beräkna är att många kvinnor på grund av rädsla, skuld känslor och att våldet normaliserats inte uppger vad och vem som orsakat skadan.

Vad våldet kostar psykiatrin är okänt men i sin rapport nämner Socialstyrelsen att kostnaderna förmodligen är omfattande. Detta eftersom utsatta ofta drabbas av psykisk ohälsa som en konsekvens av våldet.

Indirekta kostnader

Indirekta kostnader uppstår också som en följd av våldet. Nedsatt produktivitet hos den som utsätts kan till exempel leda till sjukfrånvaro och minskad arbetsförmåga. Även förövarens tid i fängelse innebär ett stort produktionsbortfall. Om man till detta lägger det ideella arbete som kvinno- och brottsofferjourer utför uppskattar

Socialstyrelsen i rapporten att det sammanlagt rör sig om drygt 700 miljoner kronor per år.

Kostnader på lång sikt

Våldet har även effekter på lång sikt, särskilt för de runt 150 000 barn i Sverige som växer upp i familjer där någon form av våld förekommer (Brott i nära relationer, Brå 2014). Socialstyrelsens beräkning av samhällets kostnadsbörda bör därför ses som en grov underskattning.

Sjukförsäkringen för våldsutsatta kvinnor kostar svenska staten 690 miljoner kronor per år. Motsvarande information om a-kasseutbetalningar finns inte att tillgå. Utgifter som dessa är inte inkluderade i Socialstyrelsens kostnadskalkyl. Detta eftersom de utgör omfördelningar av resurser och inte innebär ytterligare kostnader för samhället. Dock visar kostnaden för sjukförsäkringen på den finansiella börda som mäns våld mot kvinnor innebär för den offentliga sektorn.

Brottsoffrets kostnader

En person som utsatts för ett våldsbrott förlorar i snitt 1,5 miljoner kronor de första åtta åren efter brottet, enligt en rapport från Institutionen för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU.

Våldsutsatta förlorar oftare sitt arbete, har lägre inkomster och blir oftare sjukskrivna än andra. De löper också högre risk att dö i förtid.

Våldsutsatta kvinnors inkomster minskar med 25 procent, och våldsutsatta mäns med 14 procent. Sjukfrånvaron ökar med över 20 procent för både män och kvinnor. Risken att dö i förtid är 17 gånger större för kvinnorna och 10 gånger större för männen. Ökningen beror till stor del på en högre självmordsfrekvens.

["The price of violence: Consequences of violent crime in Sweden"](#) (2017)

Svårt beräkna våldets kostnader

Våldets karaktär gör det svårt att beräkna samhällets kostnader. Förutom att anmälningfrekvensen är låg och att många kvinnor inte berättar om sin våldsutsatthet, döljs kostnaderna bakom andra samhällsproblem. Det kan till exempel röra sig om arbetslöshet, alkoholism och depression – tillstånd som kan ha anknytning till mäns våld mot kvinnor.

Särskilt svårt är det att värdera den försämrade livskvalitet som rädsla, frihetsinskränkning, psykiska problem och minskad självkänsla kan leda till för den som utsätts. Denna immateriella kostnad för försämrad livskvalitet har i självskattningsstudier beräknats uppgå till drygt 70 procent av de totala kostnader som drabbar offret vid sexualbrott och 20 procent av kostnaden vid en enskild misshandel.

På grund av den höga andelen immateriella kostnader vid sexuellt våld är det särskilt svårt att uppskatta de samhällsekonomiska kostnaderna för denna typ av brott. Vid Nationellt centrum för kvinnofrid gjordes en studie av fyra fiktiva typfall. Det visade sig att kostnaderna för det minst kostsamma typfallet, en våldtäkt i samband med en studentfest, översteg en miljon kronor. Då var kriminalvårdens kostnader inte inberäknade eftersom förundersökningen i det fiktiva fallet lades ned.

Texten är hämtad från NCK's hemsida 20191211

NCK NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

20 vanligaste yrkena för kvinnor

Förvärvsarbetande anställda 16–64 år efter antal kvinnor i yrket, år 2017

ssyk4_2012	Yrke	Antal kvinnor	Totalt	Kvinnor %
5321	Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	125 255	136 405	92
5311	Barnskötare	79 122	88 669	89
2341	Grundskollärare	77 482	103 720	75
2343	Förskollärare	67 493	70 587	96
5223	Butikssäljare, fackhandel	62 154	103 709	60
5330	Vårdbiträden	61 269	78 083	78
4119	Övriga kontorsassistenter och sekreterare	58 979	75 390	78
5222	Butikssäljare, dagligvaror	55 824	83 511	67
9111	Städare	54 448	73 421	74
5343	Personliga assistenter	51 061	69 989	73
5342	Vårdare, boendestödjare	45 824	62 799	73
2422	Planerare och utredare m.fl.	43 551	67 148	65
9412	Restaurang- och köksbiträden m.fl.	42 880	68 141	63
2221	Grundutbildade sjuksköterskor	41 161	46 132	89
4111	Ekonomiassistenter m.fl.	33 968	38 930	87
5323	Undersköterskor, vård- och specialavdelning	33 746	37 108	91
3322	Företagssäljare	24 021	89 908	27
5120	Kockar och kallskänkor	21 144	41 021	52
5312	Elevassistenter m.fl.	20 794	33 908	61
3313	Redovisningsekonomer	20 379	25 947	79

Yrke är klassificerat enligt Standard för svensk yrkesklassificering 2012 (SSYK 2012).

Defin

Mer om statistiken

Källa

SCB

Senast uppdaterad

2019-03-07